

„A pénz elfogy, de a tudás megmarad”

INTERJÚ „Nem tartom tragédiának” – mondta lapunknak a Fidesz roma származású EP-képviselője, Járóka Livia arról, hogy a kormány pénz helyett oktatást ajánlott kártérítésként a gyöngyöspatai diákoknak.

KÓSA ANDRÁS

Orbán Viktor kormányfő néhány hete jelentette be, hogy az állam nem akarja kifizetni a szegregáltan tanuló gyöngyöspatai romáknak járó kártérítést. Ez egyben azt is jelenti, hogy egy jogerős ítélet végrehajtását tagadja meg a kormány.

Orbán Viktor egy percig sem vitatta, hogy a gyöngyöspatai romáknak jár kompenzáció. Nem tartom tragédiának, hogy ezt nem feltétlenül készpénzben fizetnék ki, úgy tudom, ezt a per során is jelezték. Egyeztettem a legrátermettebb helyi roma vezetőkkel és Vecsei Miklós társadalmi felzárkózásért felelős miniszterelnöki biztossal is, így el tudom fogadni, hogy a szakembereknek és az államtitkárságnak is ez a szakmai véleménye.

De az ítélet egyértelműen pénzbeli kártérítésről szól. Nem kötelessége ezt a kormánynak végrehajtani?

A bírósági ítéletet nem vitatom. Magam is a szegregáció ellen küzdök lassan 30 éve. Viszont ez a gyakorlat hazai és nemzetközi szinten sem javít a romák helyzetén. Sokkal összetettebb kérdéssről van szó. Nem hiszek abban, hogy a pénzbeli kártérítés valóban abban kompenzálná a romákat, amiben sérelem érte őket. Itt elsősorban pedagógiai kérdéssről és a felnövekvő nemzedékek jövőjéről van szó. Mert a pénz elfogy, de a tudás megmarad.

A miniszterelnök a pénteki rádióinterjújában azt mondta Gyöngyöspatáról: „Azoknak kell milliókat fizetni, akik lehetetlenné tették, hogy a gyermekeik rendesen tanuljanak”, a nem romáknak pedig „meg kell hátrálni”. Egyetért?

Nem gondolom, hogy rádióinterjúkat kommentálnom kellene.

Ön szerint is a romák tehetnek arról, hogy kialakult a szegregáció Gyöngyöspatán?

Mindenki etnikai megkülönböztetésről beszél, miközben az előzményeket ma már senki sem vizsgálja. Ami információ az én birtokomban van, abból egyértelműen kiderül, hogy nem fekete-fehér a helyzet.

Nem tartja hangulatkeltőnek Orbán Viktor kijelentését, miszerint „emberek munka nélkül kapnak sok pénzt”?

Orbán Viktor járja az országot, és valószínűleg ilyen visszajelzést is kapott, ezért mondta ezt. A romák 20 éven át segélyből éltek, 2011-től viszont a közmunka bevezetésével elindult egy pozitív folyamat, ennek köszönhetően a cigányok munkából szereznek jövedelmet. Többségében ezek az emberek már beléptek az elsődleges munkaerőpiacra is. A legfontosabb, hogy széles körben elkezdünk beszélni ezekről az ügyekről, mert nagyon fontos a deszegregáció mikéntje. Számos sikeres program indult, sok visszajelzést kapok polgármesterektől, hol állnak, mire lenne még szükség. Létrejött például a RITA – regionális integrációs társadalmi applikáció –, ami a tanulásban

FOTÓ: EURÓPAI PARLAMENT/FRED MARVAUX

ELKÜLÖNÍTVE

Járóka Livia arra a felvetésre, hogy Orbán Viktor véleményének megfelelően valóban a romák tehetnek-e a gyöngyöspatai szegregációról, azt mondta: „Mindenki etnikai megkülönböztetésről beszél, miközben az előzményeket ma már senki sem vizsgálja”

és a mindennapokban való eligazodást könnyíti meg, segítséget nyújt egészségügyi, szociális, jogi, környezetvédelmi, közigazgatási kérdésekben, egyfajta társadalmi GPS-ként működik. Jelenleg három településen teszteljük. Sajnos több helyen megfordult a deszegregációs trend, elsősorban azokon a településeken, ahol felerősödött a spontán földrajzi lakhatási szegregáció.

Mit lehet tenni ez ellen?

Fejlesztetni kell a családi napközis hálózatát annak érdekében, hogy már óvodába is hátrány nélkül menjenek a roma gyerekek. Ezt követően minden veszélyeztetett diák számára egyenként, szakemberrel kell megtalálni a legmegfelelőbb iskolát. Azt is el kell érni, hogy a nem romák számára is vonzó legyenek azok az iskolák, amelyekben sok a cigány származású tanuló. Nagycseden például olyan az iskola, olyan jók a tanárok, hogy hiába sok a roma diák, a nem cigányok sem viszik máshová a gyerekeiket. Ilyenből kell minél több.

Csenyétén a múlt hét szombaton nem ért ki időben a mentő, mert rendőri

biztosításra várt. Ezzel az ügygel foglalkozik?

Mindenekelőtt őszinte részvételemet szeretném kifejezni a családnak. Az ügyet ki kell vizsgálni, és a felelősöket meg kell találni annak érdekében, hogy a jövőben hasonló esetek ne fordulhassanak elő.

Tesz lépéseket ebben az ügyben?

Én annyit tudok tenni, hogy felhívom a figyelmet ezekre a problémákra. A kormány dolga, hogy a rendőrséggel és a mentőszolgálattal tárgyaljon, úgy tudom, ez folyamatban van. Az Emberi Erőforrások Minisztériuma és a Belügyminisztérium információim szerint már egyeztetett. Minde mellett ezekben a falvakban szükség van rendszeres egészségügyi szűrésekre, hogy ne így, az utolsó pillanatban kelljen emberi életeket megmenteni. Ismerek olyan orvost, aki azért jár le Budapestről Salgótarjánba, mert tudja, hogy tíz rákosból kilenc roma, és általában későn ismerik fel a bajt, későn mennek orvoshoz.

Ön szerint jól hasznosultak a roma integrációra elköltött pénzek Magyarországon?

Jobban, mint az Európai Unió többi tagállamában, de persze mindent lehet jobban csinálni. Sokat dolgoztam a korábbi kormányokkal is, például Arató Gergellyel, aki a Gyurcsány-kormány oktatási államtitkára volt. Ki merem jelenteni, hogy az akkorihoz képest javult a romák helyzete Magyarországon. Dolgoztam Mohácsi Viktóriával is, aki valóban őszintén javítani akart a cigányok helyzetén, majd később csalódottan mesélte nekem, hogy a korábbi kormányok alatt mennyire nem tudta megvalósítani a terveit. Például azért, mert a Gyurcsány-kormány átirányította a roma integrációra folyósított pénzeket. Persze én mondom a leghangosabban, hogy ami eddig történt, az nem elég. De nem csak itt, az EU-ban sem. Most beszéltem például a területért felelős biztos asszonnyal a szegregált oktatásról. Felvázoltam a magyar állapotokat, de látjuk, mi van Romániában és Bulgáriában, ezekben az országokban ugyanis sokkal rosszabb a helyzet, mint nálunk. Öt hónapon belül beérkeznek az Európai Bizottsághoz az Európai Parlament jelentései, ezeket egy német és egy szlovák roma képviselő, valamint én készítem.

A tankötelezettség leszállítása 16 évre mennyiben segítette ön szerint a romák integrációját?

Senkit nem kényszerítenek ki az iskolapadból 16 évesen. Aki akar, az tovább tud tanulni. Aki viszont eddig is csak azért járt iskolába, mert kötelező volt, annak többé nem kényszer a tanulás, hanem lehetősége van egyből dolgozni. Persze ebben az esetben az érintettek szaktudás nélkül lépnek a munka világába, azt pedig hamar felismerik, hogy így rögzös az út, ezáltal egyre többen inkább folytatják a tanulmányaikat.

Az ügyet ki kell vizsgálni, és a felelősöket meg kell találni – mondta a csenyetei esetről a Fidesz európai parlamenti képviselője